

Primljen 19. 2. 2002.
Prihvaćen 6. 3. 2002.

I. Damiani Einwalter,
M. Marković-Marinković i N. Sironić-Bonefačić,

UDŽBENIK *STIAMO INSIEME 1* I RADNA BILJEŽNICA

Školska knjiga, Zagreb, 2001.

*Višnja Golac**
Ekonomski fakultet, Zagreb

Udžbenik *Stiamo insieme 1* namijenjen je početnom učenju talijanskog kao stranog jezika u srednjoj školi. Podijeljen je u osam cjelina, kojih su sadržaji prilagođeni zahtjevima i interesima mlađih srednjoškolaca, dakle petnaestogodišnjacima. Teme se odnose na svakodnevne situacije iz života mladih, pa su obuhvaćene slobodne aktivnosti (sport, glazba), zabava i izlasci (diskoklub, kafić, pizzeria), stanovanje, odnosi u obitelji, putovanja, zaštita okoliša i sl., dakle stvarne situacije. Kako je naglasak prvenstveno na osposobljavanju učenika za komunikaciju na talijanskom jeziku, lekcije su u dijaloškom obliku. Pri izboru leksika autorice su vodile računa o njegovoj aktualnosti i frekventnosti u svakodnevnom govoru. Pojavljuju se mnoge jezične strukture svojstvene upravo jeziku mladih. Dijalozi često sadrže i elemente humora, što je iznimno važno za motivaciju i zadržavanje pozornosti učenika te osjetljive dobi. Najveći dio lekcija podijeljen je u više kraćih dijaloga, što je nužno zbog početne razine učenja, a gramatička progresija je primjerena. Udžbenik obiluje ilustracijama — crtežima, fotografijama, kombinacijom jednih i drugih, te autentičnim materijalom. Preglednosti znatno pridonosi boja. Naime, svaka cjelina obilježena je svojom bojom, a kod gramatičkih prikaza ona je obilato korištena za obilježavanje pojedinih elemenata — člana, nastavaka itd., a i kao podloga u tablicama.

U uvodnom dijelu obrađuje se predstavljanje, odnosno upoznavanje, te pozdravi na svim razinama komunikacije, uz bogate i duhovite ilustracije.

Prva cjelina posvećena je slobodnom vremenu i podijeljena je na četiri dijaloga. Prvi dijalog prati velik interes mladih za sport, te ističe sklonost Talijana upravo za nogomet, uz fotografije stadiona, nogometaša, dresova i zastava. Drugi dijalog govori o aktivnom bavljenju sportom — plivanju, dok se radnja trećega događa u glazbenoj školi. Posljednji dijalog vodi se u diskoklubu, a tu ponavljaju strukture iz uvodnog dijela (pozdravljanje i upoznavanje), sada ukomponirani u autentičnu situaciju. Dakle, u prvoj cjelini pokriveni su interesi većine mladih kojima je udžbenik i namijenjen, s naglaskom na osmišljenom slobodnom vremenu. Svaki dijalog prate pitanja, i to u prvom dijelu (a) pitanjima o tekstu lekcije, a u drugom (b) osobna pitanja otvorenog tipa, što omogućava jednostavnu komunikaciju na samom početku. Slijedi kratka pjesmica tematski povezana s lekcijom (glazba), također uz pitanja. U ovoj se cjelini od gramatike obrađuje prezent glagola essere, osobne zamjenice u funkciji subjekta, određeni član, imenice i pridjevi u muškom i ženskom rodu, pokazni pridjevi i zamjenice, te postavljanje pitanja. Gramatika je prezentirana vrlo pregledno i jasno, u tabellama, te uz uporabu boje kao podloge, odno-

sno za obilježavanje pojedinih oblika, nastavaka i sl. Tako, na primjer, za obilježavanja članova i nastavaka za muški rod koristi se uvijek plava, a za ženski ljubičasta boja. Neke jezične osobitosti na koje treba obratiti posebnu pozornost obilježene su uvijek istom bojom pod naslovom *Attenzione* (npr. *il sabato = ogni sabato / sabato = questo sabato*). Zadaci za uvježbavanje takvog su oblika da se na svaki način izbjegava upisati rješenja u udžbenik — rješavaju se ili usmeno ili se predviđa pisanje u bilježnicu. To su zadaci koji zahtijevaju umetanje tražene strukture (prezent gl. *essere*, član), povezivanja (npr. pridjeva i imenice, po značenju i rodu), biranje točnog odgovora, te kratkih dijaloga za uvježbavanje i moguću transpoziciju. Nadalje se obrađuju glavni brojevi od 1 do 20, dani u tjednu, dijelovi dana te mjeseci u godini. Posljednji je dio posvećen grafiji, uz tabelarni prikaz (grafija, izgovor, primjer) i vježbu čitanja.

Druga cjelina je također podijeljena u više kraćih dijaloga, što je na ovom stupnju učenja imperativ, i obrađuje teme čvrsto vezane uz život mladih — razgovore i planove nakon završetka nastave, posjet pizzeriji, te povratak kući i neizbježan razgovor s roditeljima. I ovdje svaki dijalog prate pitanja o lekciji i osobnim pitanjima, te pjesmica. Prikaz gramatike je dosljedno pregledan, tabelaran i u boji (gl. *avere*, prezentski nastavci za 1. skupinu glagola, neodređeni član, nepravilni gl. *andare*). Za uvježbavanje služe zadaci prepoznavanja, transpozicije, umetanja traženog oblika te sklapanje rečenica od ponuđenih elemenata. Sve prati kombinacija crteža i autentične fotografije (škola, pizzeria, prijevozna sredstva). Kao dodatni materijal prikazan je i jedan talijanski školski raspored sati. Pregled grafije i u ovoj cjelini je na kraju, s vježbom čitanja.

U trećoj se cjelini obrađuje život u gradu, susjedski odnosi, zanimanja, te traženje i davanje informacija, a sve u dijalogu poštara i stanarke, kroz koji dobivamo i opis velike stambene zgrade, te leksik vezan za poštu. Slijede pitanja o lekciji, te šaljiva pjesmica o znatizeljnim susjedima. U sljedećem dijelu susrećemo

se s temeljitim prikazom leksika o pošti i poštanskim uslugama. Gramatika u toj cjelini na već opisani način obrađuje prezent 2. skupine glagola, sa zadacima povezivanja, prepoznavanja oblika i transpozicije. Obrađuju se i redni brojevi kojih je uvježbavanje povezano s katovima u stambenoj zgradi, kroz pitanja. Nakon toga obrađuju se posvojni pridjevi i rješavaju se zadaci nadopunjavanja. Slijed nepravilnih glagola nastavlja glagol *fare*, zatim *sapere*, *conoscere*, *leggere* uz zadatke za uvježbavanje (prepoznavanje, povezivanje, transpozicija). Cjelina završava obradom grafije.

Tekst četvrte cjeline podijeljen je u dva dijaloga u kojima se radi o stanovanju. Aktualnim i bliskim učenicima ih čine posebno rječnik koji se pojavljuju u opisu Pietrove sobe (*CD, computer, stampante, canestro*). Dijalozi su praćeni pitanjima vezanim za njihov sadržaj. Pjesmica je tematski vezana za dijaloge, a zadatak se temelji na načelu višestrukog izbora. U ovoj cjelini obrađuje se prezent glagola 3. skupine (*i s -isc*), te nepravilni glagol *dire*. Uvježbavanje novih struktura zamišljeno je kroz zadatke povezivanja, nadopunjavanja i transpozicije. Snaženje u prostoru uvježbava se uz fotografije interijera, zadatkom višestrukog izbora. Slijedi nastavak obrade posvojnih pridjeva (množina) na isti način, te zadaci transformiranja. Zaseban dio čini obrada posvojnih pridjeva uz imenice koje označavaju članove obitelji, u vrlo preglednim tabelama i uz fotografije. U ovoj cjelini započinje i obrada modalnih glagola i to s glagolom *potere*. Na kraju, uz fotografije, nastavlja se prikaz grafije.

Jedna talijanska izreka poslužila je kao šaljiv naslov pete cjeline i uvodi u duhoviti razgovor o karnevalu. Ovdje je zastupljeno dosta civilizacijskih elemenata — karneval u Veneciji, likovi Colombina, Arlecchino, Pulcinella. Nakon teksta, pitanja su podijeljena u dvije skupine, na sam tekst i na osobna, a pjesmica pod naslovom *Maschere* donosi opise tradicionalnih karnevalskih likova uz ilustracije — crteže njih samih i fotografije gradova kojima pripadaju. Razumijevanje pjesmice provjerava se kroz zadatak višestrukog izbora. Gramatički dio odno-

si se na obradu povratnih glagola. Prikaz je tabelaran, a posebno su izdvojene povratne zamjenice da bi se istaknula razlika u uporabi u odnosu na hrvatski jezik, jer tu učenici često griješe. Zadaci za uvježbavanje temelje se na povezivanju, prepoznavanju i transpoziciji. Niz modalnih glagola nastavlja se glagolom *dovere*, kojeg je uvježbavanje u zadatku povezano s ponavljanjem prethodno obrađenoga glagola *potere*. U sljedećem zadatku uvježbava se prezent povratnih glagola u raznim licima uz fotografije na kojima su prikazane spomenute radnje. U ovoj cjelini nastavlja se i završava obrada glavnih brojeva, te iskazivanje vremena (sat). Prezentacija boja povezana je uz odjevne predmete, a sve to skupa uz godišnja doba. Takav prikaz omogućuje uspješno uvježbavanje u raznim kombinacijama. Na kraju se opet uvježbavaju boje na zastavama raznih država, pa se uvode i nazivi nekih zemalja.

Šesta cjelina sastoji se od tri dijaloga, a govori o okupljanju mladih na zajedničkom gledanju utakmice na televiziji kod Pietra i pripremana – kupnji namirnica, a zatim odmoru u kafiću. Dakle, obrađuje se leksik vezan za kupovanje te naručivanje pića u restoranu. Nakon svakog dijaloga pitanja se odnose na sadržaj, a zatim slijede osobna pitanja. Tekstovi su praćeni autentičnim materijalom (cjenik pića, pregled novčanica – lira i eura, fotografijama supermarketa, blagajne, bara). U temu se uklapa i pjesmica *Con la mamma al Mercatone*. U gramatičkom dijelu obrađuju se glagoli prve skupine s osobitostima (*cercare, pagare, pescare*), združeni član, partitivni član kojeg se obrada izvrsno uklapa uz kupovanje namirnica, te partitivno *ne*. Zadaci za uvježbavanje temelje se na povezivanju i transpoziciji. Nakon prikaza imperativa, u tabelama i u bojama, njegovo je uvježbavanje zamišljeno u kontekstu korištenja modernih pomagala – mobilnog telefona i elektroničke pošte, a zatim kulinarskog recepta. Tabelarni prikaz nepravilnog glagola *uscire* prati dijalog za uvježbavanje, te na kraju, kao i obično, grafija.

Radnja sedme cjeline događa se u domu, uz večeru. Dakle, radi se o hrani, obrocima, po-

stavljanju stola, sve to uz neizbježnu televiziju (običaj mnogih Talijana je da večeraju uz televizijski program). Pitanja su, kao i u ostalim cjelinama, podijeljena na ona vezana za tekst i na osobna. Duhovita pjesmica govori o pojmu *izgubiti*, što je povezuje s prethodnim dijalogom u kojem se govori o gubljenju utakmice kluba za koji navija Luca. Osim pitanja na tekst pjesmice, ovdje su još i zadaci koji izravno upućuju na uporabu rječnika – traženje značenja složenijih izraza i sinonima. Gramatički dio obrađuje glagole s osobitostima (*cominciare, mangiare...*) te nepravilne *bere* i *dare*. Slijedi opis obroka koji se konzumiraju u Italiji te jela i pića koja su uključena u te obroke. U ovoj se cjelini uvodi perfekt glagola s pomoćnim glagolom *avere*, uz obradu participa sve tri skupine glagola i nekoliko nepravilnih. Zadaci se temelje na povezivanju, prepoznavanju i transpoziciji. Zatim se obrađuje modalni glagol *volere*, te se uvježbava u pogodbenim rečenicama uz već poznati glagol *dovere*. Nakon obrade strukture *ci vuole, ci vogliono*, ona se uvježbava u zadacima nadopunjavanja. Na kraju je dan prikaz svih prijedloga i tablica združenih članova.

Osma je cjelina posvećena ekologiji. Učenici na izletu na Siciliju uz upoznavanje prirodnih ljepota razvijaju svijest o potrebi zaštite okoliša. Nakon prvog dijaloga, kroz zadatak višestrukog izbora može se provjeriti razumijevanje teksta, a on omogućava također proširivanje leksika i usvajanje novih sadržaja (školstvo – vrste gimnazija u Italiji, školskih predmeta, te ekološkog nazivlja). Osobna pitanja iz drugog dijela (b) omogućavaju i opširniju raspravu o temi i opisivanja. Drugi dijalog je o vulkanu Etni i daje posve konkretne zemljopisne podatke, uz fotografije i autentični materijal. Kratka i vrlo ekspresivna pjesma o Etni opet upućuje na uporabu rječnika. Gramatika se nastavlja obradom perfekta s pomoćnim glagolom *essere*, s naglaskom na glagole koji ga mogu tvoriti s oba pomoćna glagola. Infinitivi glagola koji tvore perfekt s *essere* prikazani su uz fotografiju koja omogućava vizualno pamćenje, pa će svakako olakšati njihovo

usvajanje. Zadaci za uvježbavanje zahtijevaju promjenu subjekta u zadanim rečenicama. Obrada perfekta završava povratnim glagolima uz zadatke. Slijedi ponavljanje mjeseca u godini i godišnjih doba, te postavljanje pitanja.

Dodatak govori o blagdanima koji se svetuju u Italiji i običajima vezanim za njih, te tradicionalnim jelima koja se tim prigodama spravlja, sve to uz bogate ilustracije. Sažetak počinje abecedom i sistematičnim prikazom grafije s izgovorom. Slijedi cjelokupan skraćeni prikaz obrađenih gramatičkih struktura, u tabelama. Jednako je pregledan i prikaz glagolskih vremena i načina, i to pomoćnih, pravilnih, povratnih, glagola s osobitostima, nepravilnih glagola i na kraju popis nepravilnih participa.

Na kraju udžbenika je rječnik, te karta Italije.

Ovaj udžbenik je iznimno bogat zanimljivim sadržajima, temama iz svakodnevnog života mladih, pun stvarnih situacija, civilizacijskih informacija, jezično aktualan i primjerene gramatičke progresije. Vrlo je pregledan i jasan, a već i svojom grafičkom opremom motivira.

Budući da je predviđen za višekratnu uporabu i u njega se ne upisuju rješenja, popraćen je radnom bilježnicom koja nudi mnoštvo zadataka za uvježbavanje, a oni su vrlo raznoliki – od zadataka višestrukog izbora, dopunjavanja, umetanja, sklapanja rečenica, traženja sinonima i antonima, povezivanja, podcrtavanja do čitanja, odgovora na pitanja i transpozicije, i kao takva može odlično funkcionirati kao dopuna udžbeniku.